

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ "Залатая літара" ў намінацыі "Найлепшая шматтыражная газета" 29 кастрычніка 2009 года, № 17-18 (2009-2010)

Дарагія выкладчыкі, супрацоўнікі, студэнты, магістранты і аспіранты Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта!

БДУ – 88!

Ад усёй душы віншую вас з 88-годдзем з дня заснавання БДУ!

30 кастрычніка 1921 года адбылася значная падзея ў жыцці нашай краіны – упершыню ў Беларусі быў створаны класічны ўніверсітэт! З таго часу БДУ застаецца вядучай вышэйшай навучальнай установай рэспублікі. Гэта пачэсная і вельмі адказная роля і, думаю, кожны з нас добра ўсведамляе гэту адказнасць і ганарыцца алма матэр!

Мы памятаем і шануем нашых папярэднікаў, чыёй любоўю і працай мацнеў і квітнеў БДУ. Асабліва знакавымі для нас з'яўляюцца асобы першага рэктара – вядомага гісторыка і славіста Уладзіміра Пічэты і рэктара БДУ ў 1957-1972 гг. славутага вучонага-фізіка Антона Сеўчанкі.

Наш ўніверсітэт пачынаўся з трох факультэтаў – рабочага, медыцынскага і грамадскіх навук – з 1390 студэнтамі і 49 выкладчыкамі, у ліку якіх 14 прафесараў, 25 дацэнтаў і 10 асістэнтаў.

Сёння ў БДУ вучацца звыш 27 тыс. студэнтаў на 16 факультэтах і ў 3 інстытутах на 53 спецыяльнасцях і больш чым на 300 спецыялізацыях і напрамках. БДУ мае таксама факультэт даўніверсітэцкай адукацыі, ліцэй, юрыдычны каледж, 4 НДІ, 3 нацыянальныя навуковыя цэнтры, 13 унітарных навуковых і вытворчых прадпрыемстваў. Ва ўніверсітэце працуе звыш 8 тыс. супрацоўнікаў, у тым ліку каля 3 тыс. выкладчыкаў, больш за 400 дактароў і каля 1700 кандыдатаў навук.

Па гэтых лічбах відаць, які магутны кадравы, адукацыйны і навуковы патэнцыял у Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Нам шмат дадзена, і ад усіх нас шмат патрабуецца.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт прайшоў слаўны шлях за 88 гадоў, і наперадзе чакаюць нас поспехі і ўдачы, а таксама вялікая праца па развіцці і ўдасканалванні ўсебаковай дзейнасці ўніверсітэта на карысць кожнага з нас, усяго БДУ і нашай цудоўнай дзяржавы. Упэўнены, што мы адолеем усе задачы, якія стаяць перад калектывам!

Будзем разам, і ўсё ў нас атрымаецца!

Шчасця, здароўя, поспехаў!

Слава БДУ!

Рэктар *Сяргей* акадэмік Сяргей АБЛАМЕЙКА

З ДНЁМ НАРАДЖЭННЯ, АЛЬМА-МАТЭР!

● Урачыстае пашыранае пасяджэнне Вучонага савета, прысвечанае 88-й гадавіне з дня заснавання Белдзяржуніверсітэта, пройдзе 30 кастрычніка ў будынку рэктарата. Пачатак у 11.30.

● 4 лістапада супрацоўнікі, студэнты і аспіранты запрашаюцца ў Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы на прэм'ерны спектакль. Там жа адбудзецца ўзнагароджанне лаўрэатаў прэміі імя У. Пічэты і А. Сеўчанкі, у тым ліку ўпершыню будуць аб'яўлены пераможцы конкурсу сярод маладых вучоных.

● 29 кастрычніка да народзінаў альма-матэр Студэнцкі гарадок БДУ ладзіць танцавальна-забаўляльную праграму ў сталічным клубе "НЛА". Пачатак у 22.00.

● Упраўленне па справах культуры падрыхтавала святочную праграму пад назвай "Дзень і ноч народзінаў БДУ". У яе межах 30 кастрычніка ў ліцэй БДУ дасць сольны канцэрт Георгій Калдун. Пачатак у 18.00.

● А ўвечары ў 23.00 у забаўляльным цэнтры "Тытан" па прасп. Дзяржынскага, 104 студэнтаў чакае відовішчная танцавальная праграма. Па квіткі звяртайцеся ў дэканаты.

Чытайце ў нумары:

ВЫНІКІ РАБОТЫ БДУ
У 2008–2009
НАВУЧАЛЬНЫМ ГОДзе
І ЗАДАЧЫ
НА 2009–2010
НАВУЧАЛЬНЫ ГОД

З даклада рэктара акадэміка
Сяргея АБЛАМЕЙКІ

Стар. 2-3

ГАЗЕТА БДУ –
КАШТОЎНАЯ
ТВОРЧАЯ МАЙСТЭРНЯ

Сёлета спаўняецца 80 гадоў
газеце "Універсітэт"

Стар. 6

КУФАР ЗАСТАЎСЯ
НА РАДЗІМЕ

Пра перыпетыі VI Міжнароднага студэнцкага фестываля
"Тэатральны куфар – 2009"

Стар. 8

Весткі з рэктарата

РЭКТАРУ БДУ акадэміку НАН Беларусі Сяргею Абламейку 19 кастрычніка ў Барселоне ўручаны дыплом акадэміка Каралеўскай акадэміі эканамічных і фінансавых навук Іспаніі.

ПЕРШЫ прарэктар прафесар Міхаіл Жураўкоў удзельнічаў з 13 па 16 кастрычніка ў II канферэнцыі рэктараў універсітэтаў Балтыйскага рэгіёна ў рамках праграмы "Балтыйскі ўніверсітэт", якая адбылася ў г. Упсала (Швецыя). Вынікам стала падпісанне дамовы аб супрацоўніцтве ў навуцы і адукацыі паміж 90 ВНУ Еўропы.

УШАНАВАННІ

АБРАНЫ НАЙЛЕПШЫЯ ВУЧОНЫЯ БДУ

Рашэннем Вучонага савета БДУ ад 28.09.2009г. зацверджаны лаўрэаты прэміі У.І. Пічэты і А.Н. Сеўчанкі гэтага года.

Прэмія імя У.І. Пічэты ў галіне сацыяльных і гуманітарных навук прысуджана:

Елсукову Альберту Мікалаевічу, прафесару кафедры сацыялогіі ФФСН, доктару філасофскіх навук;

Украінец Паўле Пятроўне, прафесару кафедры сацыялогіі ФФСН, доктару гістарычных навук;

Гуцаленку Леаніду Аўксенцьевічу, прафесару кафедры сацыялогіі ФФСН, доктару філасофскіх навук;

Цітарэнцы Ларысе Рыгораўне, прафесару кафедры сацыялогіі ФФСН, доктару сацыялагічных навук за навучальны дапаможнік для студэнтаў ВДУ "Сацыялогія".

Аўтарам уручаны дыплом, знак лаўрэата прэміі і грашовая ўзнагарода ў памеры 1 313 000 руб.

Прэмія імя У.І. Пічэты маладым вучоным у галіне сацыяльных і гуманітарных навук уручана дацэнту кафедры грамадзянскага працэсу і працоўнага права юрыдычнага факультэта кандыдату юрыдычных навук **Тамашэўскаму Кірылу Леанідавічу** за цыкл прац па тэме "Нарысы працоўнага права. Гісторыя, філасофія, праблемы сістэм і крыніц", з уручэннем дыплама і грашовай ўзнагароды ў памеры 1 750 000 руб.

Прэмія імя А.Н. Сеўчанкі ў галіне прыродазнаўчых і тэхнічных навук прысуджана:

Ганчарову Віктару Канстанцінавічу, загадчыку лабараторыі плазмадынамікі НДІ прыкладных фізічных праблем імя А.Н. Сеўчанкі, прафесару, доктару фізіка-матэматычных навук;

Палечыцу Уладзіміру Іванавічу, вучонаму сакратару НДІ прыкладных фізічных праблем імя А.Н. Сеўчанкі, дацэнту, доктару фізіка-матэматычных навук;

Пузырову Міхаілу Валянцінавічу, вядучаму навуковаму супрацоўніку лабараторыі лазернай плазмадынамікі НДІ прыкладных фізічных праблем імя А.Н. Сеўчанкі, кандыдату фізіка-матэматычных навук;

Казадаеву Канстанціну Уладзіміравічу, старшаму выкладчыку кафедры інтэлектуальных сістэм факультэта радыёфізікі і электронікі, кандыдату фізіка-матэматычных навук за цыкл прац "Даследаванне ўздзеяння высокаэнергетычнага выпраменьвання на рэчыва з мэтай стварэння новых матэрыялаў і тэхналогій".

Аўтарам уручаны дыплом, знак лаўрэата прэміі і грашовая ўзнагарода ў 1 313 000 руб.

Прэмія імя А.Н. Сеўчанкі маладым вучоным у галіне прыродазнаўчых і тэхнічных навук прысуджана:

Мазаніку Аляксандру Васілевічу, дацэнту кафедры энергафізікі фізічнага факультэта, кандыдату фізіка-матэматычных навук;

Ціванову Міхаілу Сяргеевічу, старшаму навуковаму супрацоўніку кафедры энергафізікі фізічнага факультэта, кандыдату фізіка-матэматычных навук;

Зінчук Вользе Васільеўне, інжынеру кафедры энергафізікі фізічнага факультэта за цыкл прац "Аптычныя і электрычныя ўласцівасці матэрыялаў Si, Cu(In,Ga)(S,Se)₂ і Cd(S,Se) для стварэння эфектыўных сонечных элементаў і распрацоўка метадаў дыягностыкі сонечных элементаў" з уручэннем аўтарам дыплама і грашовай ўзнагароды ў памеры 584 000 руб.;

Шчарбакову Сяргею Сяргеевічу, старшаму выкладчыку кафедры тэарэтычнай і прыкладной механікі механіка-матэматычнага факультэта, кандыдату фізіка-матэматычных навук, з уручэннем дыплама і грашовай ўзнагароды ў памеры 1 750 000 руб., за комплекс прац па даследаванні асаблівасцяў напружана-дэфармаванага стану механічных сістэм ва ўмовах кантактнага ўзаемадзеяння і аб'ёмнага дэфармавання ў дачыненні да тэхнічных аб'ектаў адказнага прызначэння.

Паводле інфармацыі
НДЧ-ГУН

ВЫНІКІ ПРАЦЫ БДУ ў 2008-2009 НАВУЧАЛЬНЫМ ГОДЗЕ

3 даклада рэктара Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта акадэміка Сяргея АБЛАМЕЙКІ на пашыраным пасяджэнні Вучонага савета БДУ 28 верасня 2009 г.

У 2008-2009 навучальным годзе ў БДУ (з юрыдычнымі асобамі) на першай ступені вышэйшай адукацыі ажыццяўлялася падрыхтоўка па 53 спецыяльнасцях, 51 напрамку і 256 спецыялізацыях.

Сёлета на шэрагу факультэтаў пачала здзяйсняцца падрыхтоўка спецыялістаў першай ступені па 18 новых спецыялізацыях і 8 напрамках спецыяльнасцяў.

АКАДЭМІЧНАЯ ПАСПЯХОВАСЦЬ

У 2008-2009 навучальным годзе на дзённай форме навучання абсалютная паспяховасць нашых студэнтаў склала ў зімовую сесію 81,6%; у вясеннюю сесію – 81,9%. Колькасць студэнтаў, якія вучацца на "выдатна" і "добра" (10, 9, 8, 7, 6 балаў), у вясеннюю сесію склала 44,7% (у 2007-2008 навучальным годзе – 47,97%) ад ліку студэнтаў, абавязаных здаваць іспыты.

Динаміка паспяховасці ў цэлым за апошнія гады такая, што, у параўнанні з пачаткам запуску Праграмы развіцця ўніверсітэта, мы маем некаторае паніжэнне абсалютных паказчыкаў паспяховасці; гэта, аднак, можа быць звязана не з тым, што студэнты сталі горш вучыцца, а з больш скрупулёзным і паслядоўным улікам якасці атрыманых студэнтамі ведаў, якія забяспечваюцца рэйтынгавай сістэмай ацэнкі ведаў навучэнцаў, гэта значыць з павышэннем патрабавальнасці да якасці ведаў навучэнцаў (слайд 4).

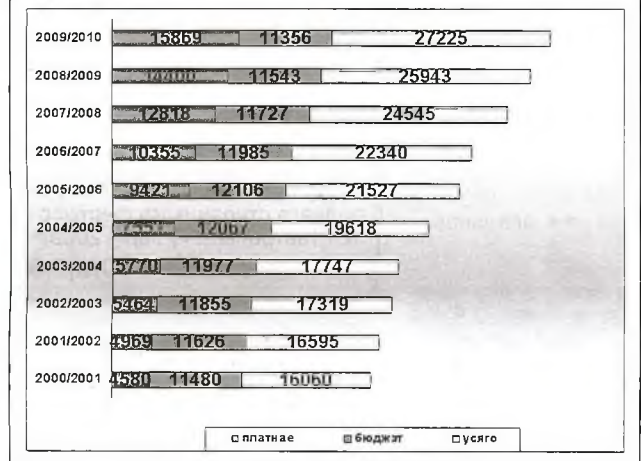

У 2008-2009 навуч. годзе ажыццяўлялася падрыхтоўка спецыялістаў на другой ступені вышэйшай адукацыі (магістратуры) па 47 спецыяльнасцях; у аспірантуры – па 113 спецыяльнасцях; у дактарантуры – па 29 спецыяльнасцях.

На 1 верасня 2009 г. у БДУ навучаецца 17965 студэнтаў на дзённай форме навучання, 6415 студэнтаў на завочнай форме навучання.

2 АГУЛЬНАЯ КОЛЬКАСЦЬ СТУДЭНТАў (2000-2009)

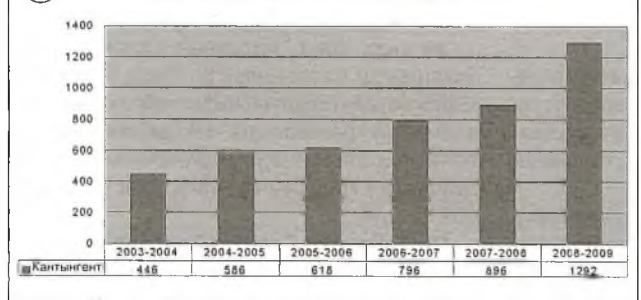
НАВУЧАННЕ ЗАМЕЖНЫХ СТУДЭНТАў

Адным з найважнейшых паказчыкаў якасці і эфектыўнасці адукацыйнай дзейнасці ВУ, якія вызначаюць яе прэстыж на нацыянальным і міжнародным узроўнях, з'яўляецца наяўнасць замежных студэнтаў. Прыцягненне замежных студэнтаў дазваляе ВУ ўдасканаліць сістэму падрыхтоўкі спецыялістаў з улікам патрабаванняў сусветнага рынку працы, павялічыць якасць навучання, распрацаваць новыя навучальныя праграмы і курсы з "ўключэннем міжнародных кампанентаў". Гэта забяспечвае падрыхтаванасць выпускнікоў да працы ва ўмовах глабальнай эканомікі і спрыяе ператварэнню ўніверсітэта ў міжнародны навукова-адукацыйны комплекс.

Сёння БДУ з'яўляецца лідарам па падрыхтоўцы замежных грамадзян у Рэспубліцы Беларусь. У БДУ па праграмах даўняўніверсітэцкай адукацыі, вышэйшай адукацыі, магістратуры, аспірантуры і дадатковай адукацыі навучаюцца грамадзяне з 53 краін свету.

Апошнія гады лік замежных студэнтаў няўхільна расце. У сукупнасці кантыгент замежных грамадзян у 2008-2009 навучальным годзе перавышаў 1300 чалавек (з улікам унутранага руху).

3 НАВУЧАННЕ ЗАМЕЖНЫХ СТУДЭНТАў

Павялічваецца лік факультэтаў універсітэта, якія актыўна прымаюць замежнікаў. За апошнія гады да лідараў – эканамічнага, міжнародных адносін і філалагічнага факультэтаў – далучыўся Інстытут журналістыкі. Аднак адрыв тройкі ўсё роўна захоўваецца.

Навучанне замежных студэнтаў на кантрактнай аснове з'яўляецца адной з найважнейшых крыніц атрымання пазабюджэтных сродкаў. У 2008-2009 навучальным годзе аформлена кантрактаў на навучанне з замежнікамі грамадзянамі на суму 1 763 569 долараў ЗША (без уліку падрыхтоўчага аддзялення), што істотна перавышае адпаведныя паказчыкі папярэдніх гадоў (па дадзеных на пачатак 2009 г.).

інстытутах нашага ўніверсітэта завяршылі навучанне 3080 чалавек (на дзённым аддзяленні), з іх 1768 чалавек – тыя, хто навучаўся за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, і 1312 чалавек – на платнай аснове. Пры гэтым, як паказана на слайдзе 6, накіраванне на працу атрымалі не толькі выпускнікі бясплатнай формы навучання, але і невялікі працэнт выпускнікоў платнай формы навучання, якія заявілі пра неабходнасць дапамогі ў працаўладкаванні.

Аналіз заявак прадпрыемстваў і арганізацый і вынікі размеркавання выпускнікоў дазваляюць зрабіць выснову, што найбольш запатрабаванымі на рынку працы сёння з'яўляюцца спецыялісткі: матэматыка, фізіка, інфарматыка, прыкладная матэматыка, кампютарная бяспека, радыёфізіка і фізічная электроніка, і ў такіх спецыялістах сёння існуе патрэба як у Мінску, так і ў іншых гарадах і рэгіёнах Беларусі.

Сёлета мы актыўна развівалі практыку прамых дамоў з прадпрыемствамі і арганізацыямі краіны. Абмяркоўваецца магчымасць стварэння ў БДУ пасрэдняй службы, напрыклад, кадравага агенцтва, якое б не толькі садзейнічала выпускніку ў пошуку працы, але і дапамагала б яму ў падрыхтоўцы да прафесійных сумоўяў, у арыентацыі на рынку працы ў цэлым.

Пры размеркаванні выпускнікоў мы сутыкаемся з пэўнымі аб'ектыўнымі праблемамі і, першым чынам, з недастатковай колькасцю месцаў для працаўладкавання маладых спецыялістаў. Гэтыя складанасці ўзраслі ў цяперашняй эканамічнай сітуацыі. Тут далёка не ўсё ад нас залежыць. Хоць навучальныя ўстановы, як вядома, працуюць на перспектыву, іншымі словамі на посткрызісныя абставіны, і нам варта думаць не толькі пра сучаснасць, хоць і пра яе таксама, але і пра заўтрашні дзень.

Цяпер рыхтуецца зварот БДУ да ўрада з прапановай аб дапрацоўцы заканадаўчай базы, якая пашырыць кола паўнамоцтваў наймальнікаў, будзе гарантаваць пэўныя льготы прадпрыемствам, установам і арганізацыям, гатовым складаць дамовы з ВУ аб запрашэнні на практыку студэнтаў з магчымасцю далейшага працаўладкавання. Магчымасць падбору кадраў пры праходжанні студэнтам вытворчай (педагагічнай практыкі), запрашэнне на працу выпускніка, які ўжо выправаваў сябе ў наймальніка, павінна мець нядарэнную перспектыву, гэта павысіць запатрабаванасць і канкурэнтаздольнасць выпускнікоў БДУ на рынку працы.

Некаторы рэсурс працаўладкавання ёсць і ў самім БДУ. Часткова гэта будзе спрыяць забеспячэнню ратацыі кадраў ва ўніверсітэце, прыпыніць іх старэнне. Пытанне працаўладкавання нашых выпускнікоў не пачынае ў дачыненні да ўдасканалення навучальнага працэсу. Тыя абітурэнт, якія паступаюць ва ўніверсітэт, павінны быць упэўненыя, што ўкладзеныя ў нашу адукацыю сродкі не марныя, што гады напружанай вучобы забяспечаць гарантаваную будучыню.

ПАДРЯХТОўКА СПЕЦЫЯЛІСТАў ВЫШЭЙШАЙ КВАЛІФІКАЦЫЎ

Падрыхтоўка кадраў вышэйшай кваліфікацыі праз аспірантуру БДУ вядзецца па 112 навуковых спецыяльнасцях 15 галін навук. На 31.10.2009 г. у БДУ навучаліся 553 аспіранты і 12 дактарантаў.

КОЛЬКАСЦЬ АСПІРАНТАў

Год	2005	2006	2007	2008	2009
Усяго аспірантаў з ліку грамадзян РБ, у т.л. вочнай формы навучання	703	636	569	506	472
Аспірантаў з ліку грамадзян РБ платнай формы навучання	445	402	377	329	328
Замежных аспірантаў	1	5	25	38	36
Замежных аспірантаў	24	37	65	83	81*

*на 31.10. 2009 г.

На працягу 2005-2009 гг. колькасць аспірантаў зніжалася. За гэты перыяд яна паменшылася на 226 чалавек, з іх па аспірантах вочнай формы навучання на 125 чалавек. У той жа час з 2006 г. пачаўся істотны рост колькасці аспірантаў платнай формы навучання. Іх стала ў 2009 г. у параўнанні з 2006 г. больш чым у 7 разоў.

За апошнія гады вырасла колькасць замежных аспірантаў. Расце і лік краін, грамадзяне якіх навучаюцца ў аспірантуры БДУ. Да 2009 г. ён дасягнуў 12. Найбольш замежных аспірантаў з КНР, Ірака, Ірана і Лівіі. У нас таксама навучаюцца па адным чалавеку з Нідэрландаў і ЗША. Асноўны прыём

НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧАЯ ПРАЦА СТУДЭНТАў

Навукова-даследчая праца студэнтаў з'яўляецца неад'емнай часткай адукацыйнага працэсу ВУ. Праз НДРС здзяйсняецца выяўленне і адбор здольных да навуковай дзейнасці студэнтаў і стварэнне навуковага зачыну для паспяховага навучання ў аспірантуры. БДУ выконвае функцыі рэспубліканскага метадычнага і інфармацыйна-аналітычнага цэнтры НДРС. З гэтай прычыны дзейнасць БДУ ў дадзеным кірунку мае два ўзроўні: універсітэцкі і рэспубліканскі.

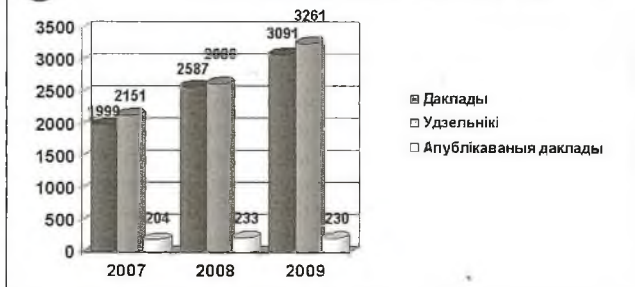
У 2005-2009 гг. назіралася дадатная дынаміка практычна па ўсіх асноўных паказчыках эфектыўнасці сістэмы НДРС у БДУ. У 2008 г. рознымі формамі НДРС у пазайрочны час было ахоплена 5716 студэнтаў (2005 г. – 4056). Расце колькасць студэнтаў, якія прыцягваюцца да выканання праектаў, на платнай аснове. Дзейным стымулам для развіцця НДРС з'яўляецца конкурс грантаў для студэнтаў і аспірантаў БДУ (новае Палажэнне аб конкурсе было распрацавана і прынята ў 2008 г.). У сувязі са змяншэннем бюджэтнага фінансавання студэнцкіх грантаў з 2008 г. конкурс фінансуецца за кошт уласных сродкаў БДУ: 2008 г. – 80 млн руб. было вылучана на выкананне 29 праектаў, 2009 г. – 100 млн руб. для 32 праектаў (106 чалавек).

Больш актыўнае ўцягванне студэнтаў у навуковую дзейнасць сродкамі адміністрацыйнай падтрымкі, эфектыўная праца навуковых кіраўнікоў і саміх студэнтаў прывялі да прыкметнага росту ў перыяд 2005-2008 гг. колькасці публікацый студэнтаў і дакладаў на навуковых канферэнцыях: 2005 г. – 1602 і 3216 адпаведна, 2008 г. – 1827 і 4311. У БДУ штогод праводзіцца больш за 100 навуковых канферэнцый, семінараў і іншых навуковых мерапрыемстваў, на якіх студэнты і аспіранты могуць правесці апрабачную сваё даследаванне.

Студэнты сталі больш актыўна падаваць вынікі сваёй навуковай дзейнасці на выставы і конкурсы рознага ўзроўню. У прыватнасці, калі ў 2005 г. на Рэспубліканскі конкурс навуковых прац студэнтаў ВУ была паддадзена 151 праца, то ў 2008 г. – ужо 214. Ёсць станоўчая дынаміка і па колькасці прац, якія перамаглі ў конкурсе: 2005 г. – 114, аўтары 8 прац сталі лаўрэатамі конкурсу, 2008 г. – 136, аўтары 10 прац – лаўрэаты. Колькасць СНДЛ, дзейных у БДУ, у 2005-2008 гг. складала 28. Дзве СНДЛ былі створаныя ў 2009 г.

З мэтай далейшага ўдасканалення і аптымізацыі сістэмы НДР студэнтаў і аспірантаў БДУ плануецца развіццё сістэмы мер, якія дазваляюць стымуляваць развіццё розных формаў НДРС.

5 КАНФЕРЭНЦЫЯ СТУДЭНТАў І АСПІРАНТАў БДУ

РАЗМЕРКАВАННЕ

Найважнейшым сведчаннем якасці навучальнай працы ўніверсітэта з'яўляецца працаўладкаванне яго выпускнікоў. Той факт, што дыплом БДУ і сёння высока кваліфікуецца на рынку працы, не павінен нас расхалоджваць. У гэтым кірунку кіраўніцтва БДУ і яго падраздзяленняў шмат зрабіла ў апошні час. У 2008-2009 навучальным годзе на 16 факультэтах і ў 3

I АСНОЎНЫЯ ЗАДАЧЫ НА 2009–2010 НАВУЧАЛЬНЫ ГОД

замежных аспірантаў здзяйсняецца ў верасні-снежні, таму звесткі па 2009 г. не канчатковыя.

Прыведзеная вышэй дынаміка колькасці аспірантаў абумоўлена дзяржаўным рэгуляваннем у галіне ПКВК. Асноўнае мерапрыемства ў гэтым кірунку – увядзенне з 2006 г. у краіне падрыхтоўкі кадраў вышэйшай кваліфікацыі на аснове дзяржаўнай (на кантрактнай аснове), г. зн. у адпаведнасці з запатрабаваннямі арганізацый (Постанова СМ № 432 ад 28 красавіка 2005 г.).

Новыя патрабаванні нарматыўна-прававой базы закранулі як колькасць, так і якасць бок ПКВК. У прыватнасці, істотна ўзмоцнены патрабаванні да дысертацыйных прац (па колькасці публікацый, месцы іх апублікавання, аб'ёме і структуры дысертацыйных прац і навуковых публікацый).

З увядзеннем кантрактнай формы падрыхтоўкі ў БДУ, як і ў іншых ВНУ Беларусі, назіраўся недабор у аспірантуру. У 2008 г. у аспірантуру БДУ пры плане прыёму 228 прынята 144 чалавекі.

ДАКТАРАНТУРА БДУ

У дактарантуры БДУ цяпер навучаецца 12 чалавек.

У 2008 г. 2 дысертацыі дактарантаў ракамендаваны да абароны.

На 31.10.2009 г. 3 дысертацыйныя працы дактарантаў выпуску 2009 г. ракамендаваны да абароны.

Гады	2005	2006	2007	2008	2009
Чал.	18	21	18	13	12

У БДУ пытанні падрыхтоўкі КВК увесь час знаходзяцца ў полі зроку кіраўніцтва ўніверсітэта. З 2008 г. азначылася тэндэнцыя па павышэнні эфектыўнасці аспірантуры – калі ў 2007 г. працэнт абарон дысертацый у тэрмін да выпуску склаў 7,3%, то ў 2008 г. – 8,7%. Гэты паказчык эфектыўнасці аспірантуры БДУ значна перавышае аналагічны паказчык па аспірантуры НАН Беларусі і іншых ВНУ сістэмы Мінэдукацыі. Напрыклад, у 2007–2008 гг. выпуск з аспірантуры НАН Беларусі з абаронай у тэрмін склаў 1,3% (у 6,6 разоў ніжэй, чым у БДУ).

У 2008 г. з'явілася тэндэнцыя па павелічэнні ліку абарон доктарскіх і кандыдацкіх дысертацый супрацоўнікамі і аспірантамі БДУ. Па доктарскіх дысертацыях у 2008 г. назіралася павелічэнне абарон да 7 дысертацый, а за першае паўгоддзе 2009 г. ужо абаронена 5 дысертацый.

КОЛЬКАСЦЬ АБАРОН ДЫСЕРТАЦЫЙ
СУПРАЦОЎНІКАМІ І АСПІРАНТАМІ БДУ

Гады	2005	2006	2007	2008	2009
Кандыдацкія дысертацыі	64	66	54	55	36
Доктарскія дысертацыі	13	3	4	7	5

КАДРАВЫ СКЛАД У ПАДРАЗДЗЯЛЕННЯХ БДУ

Паспяховае рашэнне ўсяго комплексу задач, якія стаяць перад ўніверсітэтам, шмат у чым вызначаецца кадравым патэнцыялам БДУ і ў першую чаргу прафесарска-выкладчыцкім складам і навуковымі супрацоўнікамі (слайд 7). У нас сёння сабраны найлепшыя навукова-педагагічныя кадры ўсёй краіны, якія ўвабралі ў сябе прафесіяналізм, вялізны практычны досвед працы, высокія дзелавыя і маральныя якасці, якія прыкметна ўплываюць на адукацыйную і навуковую сферы. Гэта дазваляе БДУ займаць вядучае месца ў нацыянальнай сістэме адукацыі.

У комплексе БДУ працуюць 13 акадэмікаў НАН Беларусі, з якіх – 6 штатныя супрацоўнікі і 7 – знешнія сумяшчальнікі, і столькі ж членаў-карэспандэнтаў (4 асноўныя і 9 сумяшчальнікі), лаўрэаты дзяржаўных прэмій, супрацоўнікі, якія маюць ганаровае званне і дзяржаўныя ўзнагароды.

Вялікі працэнт супрацоўнікаў мае навуковыя ступені і званні. Сярод штатных выкладчыкаў 54% з'яўляюцца дактарамі і кандыдатамі навук, 43% маюць навуковае званне прафесара і дацэнта.

Высокай кваліфікацыяй і прафесіяналізмам характарызуецца склад загадчыкаў кафедраў БДУ (слайд 8).

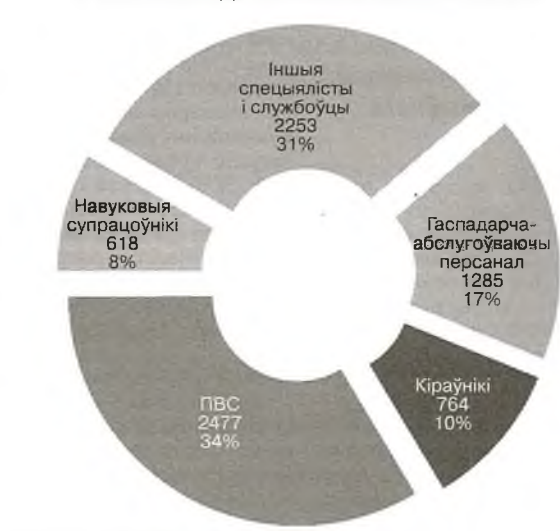
Разам з тым хацелася б засяродзіць увагу на некаторых праблемах і нявырашаных пытаннях, ад якіх у далейшым будзе залежаць якасць і перспектывы працы па падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў для дзяржавы.

Як вядома, за апошнія гады азначылася тэндэнцыя старэння кадраў. На сёння ва ўніверсітэце працуе значная колькасць асоб пенсійнага ўзросту, у тым ліку 667 чал. – з ліку ПВС (слайд 9).

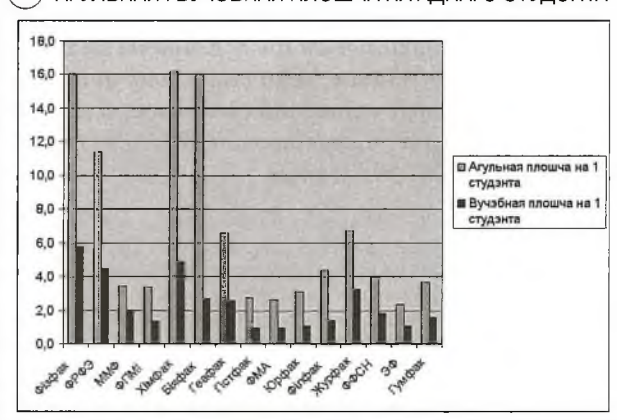
Аднак, з улікам камплектавання кадрамі ў 2009 г. ужо вызначаецца станоўчая тэндэнцыя амаладжэння прафесарска-выкладчыцкага складу, у тым ліку тых, якія маюць вучоныя ступені і званні.

Галоўнай праблемай амаладжэння кадраў з'яўляецца традыцыйная невырашальнасць комплексу сацыяльна-эканамічных і побытавых праблем, якія сустракае ў самастойным жыцці малады спецыяліст. З гэтай мэтай зусім нядаўна было прынята рашэнне аб стварэнні Савета маладых вучоных БДУ, 23 верасня 2009 г. адбылася сустрэча кіраўніцтва ўніверсітэта з маладымі вучонымі, сфарміраваны рэзерв на кіраўнічыя пасады і перспектывы рэзервы асоб ва ўзросце да 35 гадоў, што забяспечвае рашэнне шэрага задач: своечасовае задавальненне дадатковых патрэб у кіраўніках нанова сфарміраваных падраздзяленняў; якасны падбор і мэтанакіраваную падрыхтоўку кандыдатаў на вылучэнне; скарачэнне перыяду адаптацыі спецыялістаў, прызначаных на вышэйшыя пасады; павышэнне прафесіяналізму і паляпшэнне якаснага складу супрацоўнікаў. Рэзервы закліканы стаць гарантам стабільнасці працы БДУ, высокай эфектыўнасці выканання службовых абавязкаў, стымулам павышэння прафесіяналізму і дзелавой актыўнасці персаналу.

7 РАЗМЕРКАВАННЕ АСНОЎНЫХ РАБОТНІКАЎ КОМПЛЕКСУ БДУ ПА КАТЭГОРІЯХ ПЕРСАНАЛУ

11 АГУЛЬНАЯ І ВУЧЭБНАЯ ПЛОШЧА НА АДНАГО СТУДЭНТА

З гэтых дадзеных відавочна, што рэспубліканскаму крытэрыю забяспечанасці агульнай плошчай на 1 студэнта (17 кв. м) нават з улікам двухзначнай працы задавальняюць толькі 4 факультэты – фізічны, радыёфізікі і электронікі, хімічны і біялагічны. Забяспечанасць навучальнай плошчай змяняецца ад 5,8 кв. м на фізфаку да прыкладна 1 кв. м на гістафаку, ФМА, эканамічным і юрыдычным факультэтах. На шматлікіх факультэтах выкананне навучальнага плана забяспечваецца пры выкарыстанні аўдыторыяў па 14-18 гадзін у дзень. Акрамя таго, амаль на ўсіх факультэтах плошча на 1 студэнта ў аўдыторыях і кабінетах і на 1 працоўнае месца ў навучальных лабараторыях і камп'ютарных класах меншая за нарматыўную.

У гэтых умовах тым больш важнае поўнае выкарыстанне часова вольных аўдыторыяў лепш забяспечаных факультэтаў іншымі факультэтамі, якія маюць у іх патрэбу. Такое супрацоўніцтва практычна наладжана ва ўніверсітэце паміж тэрытарыяльна блізка размешчанымі падраздзяленнямі. Ааналіз раскладаў і загрузкі аўдыторыяў усіх факультэтаў, які праводзіцца цяпер, дазволіць вызначыць, ці маюцца дадатковыя рэзервы ў выкарыстанні часова вольных аўдыторыяў іншымі факультэтамі.

СИСТЭМА КІРАВАННЯ ЯКАСЦЮ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ У БДУ

З лістапада мінулага года ў адпаведнасці з рашэннем рэспубліканскага савета рэктараў і загадам Міністэрства адукацыі Беларусі дзяржаўны ўніверсітэт пачаў ствараць сістэму менеджменту якасці адукацыі на базе стандарту ISO.

Для метадычнага суправаджэння ўсяго комплексу прац у БДУ створаны Савет па каардынацыі кіравання якасцю вышэйшай адукацыі (Савет па якасці) на чале з прарэктарам па вучэбнай рабоце В.В. Самахвалам і вызначаны асноўныя кірункі яго працы. Для інфармацыйнага суправаджэння на сайце ўніверсітэта створаны раздзел "Сістэма менеджменту якасці".

Ход распрацоўкі СМЯ разглядаўся 20 красавіка 2009 г. Вучоным саветам ўніверсітэта. У адпаведнасці з яго рашэннямі былі зацверджаны "Місія ўніверсітэта" і "Палітыка ў галіне якасці", якія вызначаюць мэты фарміравання і развіцця СМЯ, стратэгічныя прыярытэты.

На факультэтах і ў структурных падраздзяленнях прызначаны ўпаўнаважаныя па якасці, зацверджаны склад групы ўнутраных экспертаў-аўдытараў.

Канчатковымі вынікамі стварэння сістэмы менеджменту якасці адукацыі ў БДУ павінны стаць: больш поўнае адпаведнасць ўніверсітэцкай падрыхтоўкі рэальным патрабаванням грамадства; павышэнне ўзроўню тэарэтычнай і практычнай падрыхтоўкі маладых спецыялістаў; адаптацыя ўніверсітэта да сучасных умоў і патрабаванняў развіцця адукацыі на аснове выкарыстання сусветнага досведу; выкарыстанне эфектыўнай сістэмы ацэнкі вынікаў дзейнасці ўніверсітэта, яго асобных падраздзяленняў, выкладчыкаў і студэнтаў; актывізацыя навукова-даследчай дзейнасці прафесарска-выкладчыцкага складу; рашэнне пытанняў працаўладкавання выпускнікоў; павышэнне аўтарытэту ВНУ як установы, здольнай забяспечыць якасную падрыхтоўку спецыялістаў.

На працягу кастрычніка-лістапада 2009 г. сумесна з БелДІСС як органам сертыфікацыі будзе праведзены папярэдні аўдыт з тым, каб да 1 снежня 2009 г. ажыццявіць укараненне СМЯ і правесці сертыфікацыю на патрабаванні стандарту серыі ISO 9000.

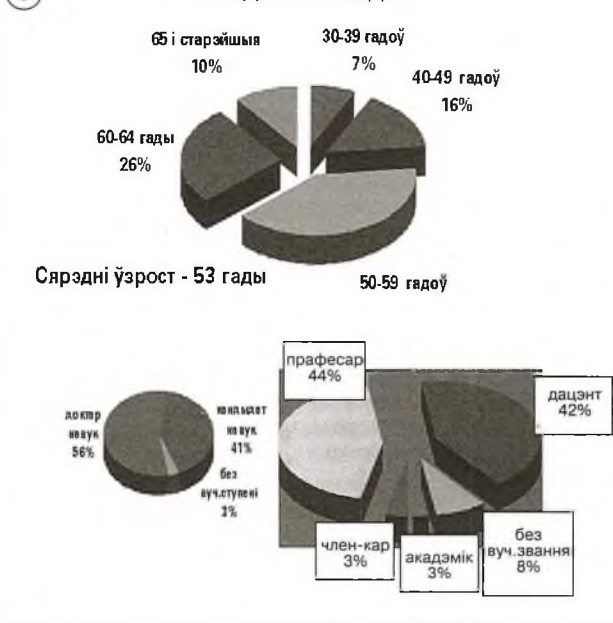
АТЭСТАЦЫЯ БДУ

З 15.12.2008 па 24.12.2008 Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт прайшоў дзяржаўную атэстацыю. Падчас атэстацыі камісіяй Дэпартаменту кантролю якасці адукацыі Міністэрства адукацыі былі праведзены ўсе структурныя падраздзяленні БДУ і праведзены кантрольны зрэз ведаў студэнтаў 5 курса па некаторых спецыяльнасцях. Таксама праведзена ананімнае анкетаванне 500 студэнтаў і 250 выкладчыкаў БДУ.

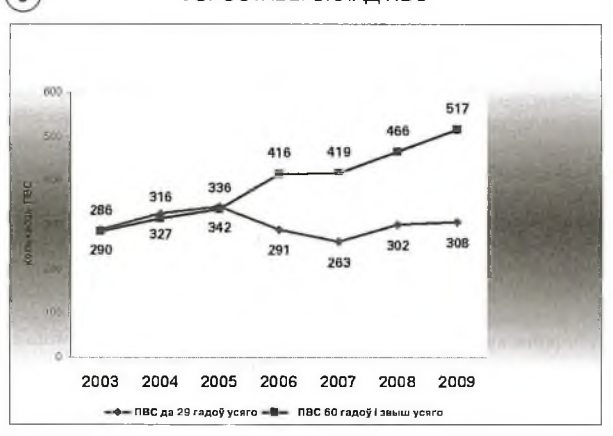
Па выніках праверкі Міністэрствам адукацыі пацверджана дзяржаўная акрэдытацыя БДУ на адпаведнасць тыпу ўніверсітэта і пацверджана дзяржаўная акрэдытацыя па ўсіх спецыяльнасцях падрыхтоўкі кадраў з вышэйшай адукацыяй у БДУ. Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт атэставаны на тэрмін 5 гадоў і атрымаў адпаведнае Пасведчанне Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь №0000515.

Вынікі атэстацыі былі разгледжаны на пасяджэнні Вучонага савета БДУ. Распрацаваны план мерапрыемстваў па выпраўленні недахопаў, вызначаных падчас яе.

8 ЗАГАДЧЫКІ КАФЕДРАЎ

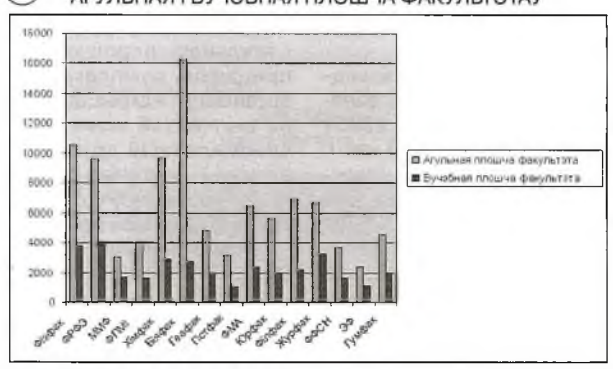
9 УЗРОСТАВЫ СКЛАД ПВС

МАТРЫЯЛЬНА-ТЭХНІЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ

Пры дасягнутай колькасці студэнтаў ўніверсітэта неабходна больш уважліва разглядаецца пытанні забяспечанасці факультэтаў плошчамі і ў першую чаргу навучальнымі плошчамі (слайд 10). Дадзеныя ў кв. м).

10 АГУЛЬНАЯ І ВУЧЭБНАЯ ПЛОШЧА ФАКУЛЬТЭТАЎ

Дадзеныя абсалютныя велічыні даюць уяўленне пра плошчы факультэта, але з улікам рознай колькасці студэнтаў, наяўнасці неабходных спецыялізаваных навучальных лабараторыяў і навуковых лабараторыяў на прыродазнаўчых факультэтах не адлюстроўваюць фактычнай забяспечанасці падраздзялення плошчамі.

На наступным слайдзе для 15 факультэтаў (акрамя ваеннага) прадстаўлены ўдзельныя плошчы – агульная і навучальная плошча (кв. м) на 1 студэнта:

Беларусь і Расія: збліжэнне ў адукацыі

Каля 300 чалавек, сярод якіх кіраўнікі міністэрстваў адукацыі і ВНУ, вучоныя і спецыялісты вышэйшай школы Беларусі і Расіі, бралі ўдзел у канферэнцыі "Стан і праблемы развіцця вышэйшай адукацыі ў рамках Саюзнай дзяржавы", якая прайшла з 13 па 15 кастрычніка на базе БДУ і Расійскага дзяржаўнага сацыяльнага ўніверсітэта.

Урачыста адкрыўся прадстаўнічы форум 13 кастрычніка ў Ліцэі БДУ. Міністр адукацыі Беларусі Аляксандр Радзькоў зачытаў удзельнікам прывітанне прэзідэнта нашай краіны, Старшыні Вышэйшага Дзяржаўнага Савета Саюзнай дзяржавы Аляксандра Лукашэнка. У ім адзначаецца, што "за мінулае дзесяцігоддзе закладзены падмурк агульнай адукацыйнай прасторы з роўнымі ўмовамі і магчымасцямі беларусам і расіянам для навучання ў ВНУ, рэалізавана шмат сумесных асветніцкіх і даслед-

чых праектаў і наладжана актыўнае супрацоўніцтва". Аляксандр Лукашэнка выказаў спадзяванне, што канферэнцыя "дапаможа гарманізаваць сістэмы вышэйшай адукацыі Беларусі і Расіі, зрабіць яшчэ адзін крок для рэалізацыі нашымі грамадзянамі правоў на набыццё прафесіі і на годную працу".

З прывітаннямі да ўдзельнікаў форума звярнуліся Дзяржаўны сакратар Саюзнай дзяржавы Павел Барадзін і Старшыня Парламенцкага Сходу Саюза Беларусі і Расіі Барыс Грызлоў.

З дакладам "Перспектывы і магчымасці ўзаемадзеяння вышэйшых школ Беларусі і Расіі на сучасным этапе развіцця інавацыйнай эканомікі" выступіў першы намеснік міністра адукацыі нашай краіны Аляксандр Жук. Затым слова ўзяў намеснік міністра адукацыі і навукі Расійскай Федэрацыі Уладзімір Фрыдліянаў. Сярод выступаўцаў на пленарным пасяджэнні былі таксама старшыня Рэспубліканскага савета рэктараў беларускіх ВНУ, рэктар БДЭУ Уладзімір Шымаў, старшыня ДКНТ Ігар Войтаў, рэктар РДСУ Васіль Жукаў, кіраўнік БДУ акадэмік Сяргей Абламейка, які распавёў пра кааперацыю Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта з адукацыйнымі і навуковымі ўстановамі Расійскай Федэрацыі, а таксама іншыя начальнікі органаў кіравання адукацыяй Беларусі і Расіі.

У другой палове дня спецыялісты абмяняліся досведам па пытаннях мадэрнізацыі вышэйшай школы дзюх краін і абмеркавалі праекты новых ініцыятыў на круглым stole "Фарміраванне агульнай адукацыйнай прасторы Беларусі і Расіі", які прайшоў з удзелам прадстаўнікоў органаў Саюзнай дзяржавы ў Выканкаме СНД. Затым адбыліся прэс-канферэнцыя для СМІ, экскурсія па сталіцы, канцэрт калектываў мастацкай самадзейнасці ВНУ і пракаольнае мерапрыемства ў КЗ "Мінск".

Удзельнікі круглага стала ў Выканкаме СНД

14 кастрычніка праца вялася ў мінскім філіяле РДСУ на пяці тэматычных секцыях, на якіх абмярковаваліся праблемы забеспячэння роўнасці правоў грамадзян Беларусі і Расіі ў сферы адукацыі, гарманізацыя нарматыўнай прававой базы ў сферы адукацыі дзюх дзяржаў, сумесная дзейнасць навучальных устаноў, менеджмент якасці ўніверсітэцкай адукацыі і стратэгія грамадзянскага і духоўна-маральнага выхавання моладзі Саюзнай дзяржавы. Прайшло таксама сумеснае пасяджэнне Савета вучэбна-метадычных аб'яднанняў ВНУ Расіі і Каардынацыйнага савета ВМА ВНУ Беларусі, удзел у якім прыняў рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка.

На наступны дзень кіраўнікі секцыі і сумеснага пасяджэння ВМА ВНУ выступілі на заключным пленарным пасяджэнні ў Ліцэі БДУ, пасля чаго ўдзельнікі канферэнцыі прынялі рэзалюцыю. Яна ўтрымлівае

рэкамендацыі Міністэрству адукацыі Рэспублікі Беларусі і Міністэрству адукацыі і навукі Расійскай Федэрацыі па развіцці супрацоўніцтва ў галіне вышэйшай адукацыі паміж дзюма краінамі ў сферы нарматыўна-прававога і арганізацыйнага забеспячэння, зместу адукацыйных праграм, інавацыйнай і навукова-даследчай дзейнасці, кадравай і моладзевай палітыкі.

Арганізатарамі форуму выступілі Пастаянны камітэт Саюзнай дзяржавы, міністэрствы адукацыі Беларусі і Расіі, Белдзяржуніверсітэт і Расійскі дзяржаўны сацыяльны ўніверсітэт. Канферэнцыя прайшла ў адпаведнасці з планам сумесных мерапрыемстваў двух міністэрстваў па фарміраванні адзінай адукацыйнай прасторы Саюзнай дзяржавы на 2008-2010 гг.

Падрыхтаваў
Сяргей ШАФАЛОВІЧ

Фота Генадзя КРАСКОЎСКАГА

ПОСТФАКТУМ

На прэс-канферэнцыі 13 кастрычніка міністр адукацыі Беларусі Аляксандр Радзькоў заявіў, што Беларусь і Расія паскоряць уніфікацыю правіл паступлення ў ВНУ.

За апошнія гады ў Беларусі і Расіі прайшоў працэс перабудовы сістэм вышэйшай адукацыі. "Сістэмы паступлення – цэнтралізаванае тэсціраванне і Адзіны дзяржаўны экзамен – распрацаваны з улікам асаблівасцяў нацыянальных сістэм адукацыі, кожная з іх мае свае перавагі, – адзначыў міністр. – Цяпер неабходна зрабіць дакладныя характэры ў нарматыўныя акты як беларускага, так і расійскага заканадаўства".

Гэта пацвердзіў і намеснік міністра адукацыі і навукі Расійскай Федэрацыі Уладзімір Фрыдліянаў. Па яго словах, беларускім абітурыентам плануецца прапанаваць у 2010 г. дзве формы паступлення ў расійскія ВНУ.

"Зараз мы выпрацоўваем правілы прыёму для замежных грамадзян, а таксама для грамадзян Беларусі як асобнай катэгорыі. Эканоміка нашых краін патрабуе высокакваліфікаваных выпускнікоў ВНУ і ССНУ, – адзначыў Уладзімір Фрыдліянаў. – Неўзабаве, магчыма, у прымежных раёнах Расіі і Беларусі будзе праведзены эксперымент па прыёме расійскіх абітурыентаў на аснове беларускага ЦТ і беларускіх абітурыентаў на аснове расійскага АДЭ".

УРАЧЫСТАСЦІ

ХВАЛА І ПАШАНА МАТУЛЯМ

Дзень маці ўжо больш за 15 гадоў адзначаецца ў нашай краіне. У 1996 г. указам прэзідэнта гэта свята стала дзяржаўным дзякуючы намаганням Беларускага саюза жанчын. А Саюз жанчын БДУ сумесна з прафсаюзнымі камітэтамі супрацоўнікаў і студэнтаў і ўпраўленнямі па справах культуры і выхавальчай работы з моладдзю які ўжо год выступае арганізатарам Тыдня маці ў Белдзяржуніверсітэце. Святкаванне доўжылася з 8 па 16 кастрычніка і складалася з мноства мерапрыемстваў.

Рэктар акадэмік Сяргей Абламейка і старшыня Саюза жанчын БДУ Святлана Савіна

8 і 9 кастрычніка ў інтэрнаце № 10 па вул. Курчатова, 8 прайшла дабрачынная акцыя ў падтрымку малазаспечаных супрацоўніц ўніверсітэта. А 12 кастрычніка віншаванні і падарункі атрымалі жанчыны-ветэраны.

Рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка сустрэўся 14 кастрычніка з маці студэнтаў, якія з'яўляюцца лаўрэатамі спецыяльнага прэзідэнцкага фонду па падтрымцы таленавітай моладзі і прызёрамі розных міжнародных конкурсаў і алімпіяд. Пачалося гэта "Матчына вечэ" з экскурсіі па ўніверсітэцкім дворыку, падчас якой дацэнт Уладзімір Навумавіч правёў найцікавейшую лекцыю па ўніверсітэцкаму выхаванню. Мерапрыемства працягнулася ў будынку рэктарата, вёў яго Яўген Лашкоўскі – вядома асоба тэлеканала АНТ.

Рэктар Сяргей Абламейка звярнуўся да прысутных маці з віншавальнай прамовай, у якой падзякаваў ім за выхаванне такіх выдатных і працавітых дзяцей. Ён паабяцаў, што БДУ будзе рабіць усё магчымае для далейшага развіцця іх талентаў. На сустрэчы таксама прысутнічаў святар Мінскага Кафедральнага сабора, протаіерэй, айцец Алякс-

андр. Ён распавёў, што ў гэты дзень праваслаўнай царквой адзначаюцца Пакровы Божай Маці, якая сімвалізуе мацярынства, і распавёў пра гісторыю гэтага свята, якое налічвае больш за тысячу гадоў. З віншаваннямі і словамі падзякі выступіла старшыня Саюза жанчын БДУ Святлана Савіна. Яна адзначыла, што святкаванне Дня маці стала добрай ўніверсітэцкай традыцыяй, і распавяла пра ўсе мерапрыемствы, якія праходзяць у рамках гэтай урачыстасці. Апроч афіцыйных асоб, матуль павіншавалі дзючы культуры. Свае песні выканалі кіраўнік ансамбля "Неруш" Валянціна Гладко, а таксама Ірына Доўнар, Барыс і Галіна Майханскія. А ўвечар у актавай зале па вул. Кальварыйскай, 9 адбыўся святочны канцэрт, прысвечаны Дню маці.

Напрыканцы 16 кастрычніка ў інтэрнаце № 6 па вул. Кастрычніцкай, 10 прайшла акцыя "Сучасны сад і агарод", якая дазволіла аматаркам садоўніцтва абмяняцца досведам і атрымаць новыя веды.

Вікторыя КУРАЧОВА
Фота Яўгена ПАМЫТКІНА

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Рэктар БДУ Сяргей Абламейка пра сувязі БДУ з расійскімі ВНУ – "Настаўніцкая газета" (13.10).

Выстава-кірмаш "Каменная казка" – Мінск-новости (19.10); "Звезда" (19.10).

Да 70-годдзя філалагічнага факультэта – "ЛіМ" (16.10). Міжнародны семінар "Стварэнне модульнай сістэмы падрыхтоўкі кадраў вышэйшай кваліфікацыі для турыстычнай індустрыі Беларусі" – БелТА (14.10).

Міжнародная навуковая канферэнцыя "Філасофія і рацыянальнасць у культуры глабалізаванага свету" – "Мінск-новости" (21.10); "Рэспубліка" (23.10).

Навучанне сербскіх студэнтаў на філфаку БДУ – "Чырвоная змена"/"Звезда" (23.10).

Школы для юных эканамістаў і ІТ-спецыялістаў у БДУ – Мінск-новости (09.10); БелТА (08.10); БелаПАН (08.10); sb.by ("СБ-Беларусь сёння", 09.10); "Знамя юности" (09.10).

Пра першага рэктара БДУ У.І. Піцэту і яго бацьку – "ЛіМ" (09.10).

Мэрапрыемствы да Дня маці ў БДУ – "Рэспубліка" (08.10).

Узнагароджванне найлепшых студэнтаў БДУ – Мінск-новости (07.10); "Белгазета" (12.10); "Вечерний Минск" (12.10).

Пра студэнтаў БДУ-бронзавых прызёраў чэмпіянату свету па армрэсліngu – "Народная газета" (07.10).

Поспехі студэнтаў ФПМІ ў чэмпіянаце свету па праграмаванні – open.by (06.10); БелТА (15.10); tut.by (06.10); naviny.by (15.10); Мінск-новости (06.10; 15.10); "Вечерний Минск" (07.10); sb.by ("СБ-Беларусь сёння", 15.10); "Настаўніцкая газета" (17.10).

Інтэрв'ю з дэканам геаграфічнага факультэта Іванам Пірожнікам – "Настаўніцкая газета" (06.10).

Інтэрв'ю з выкладчыкам ліцэя БДУ Віталем Матулісам – "Настаўніцкая газета" (03.10).

Канферэнцыя "Стан і праблемы развіцця вышэйшай адукацыі ў рамках Саюзнай дзяржавы" – "Мінск-новости" (02.10; 13.10); "Вечерний Минск" (06.10); "Народная газета" (10.10; 14.10); "Знамя юности" (09.10; 14.10); БелаПАН (13.10); БелТА (13.10); tut.by (13.10); naviny.by (13.10); open.by (13.10); "Звезда" (15.10).

Стварэнне Савета маладых вучоных – "ЧЗ"/"Звезда" (02.10).

Адкрыццё кабінета нямецкай філалогіі на філалагічным факультэце – БелаПАН (01.10); "Вечерний Минск" (01.10).

Фотавыстава да 60-годдзя КНР у БДУ – БелТА (01.10); "Настаўніцкая газета" (06.10).

Пачатак рэгістрацыі на рэпетыцыйнае тэсціраванне ў БДУ – "Мінскі курьер" (01.10); "Чырвоная змена"/"Звезда" (02.10).

Міжнародны фестываль "Тэатральны куфар-2009" БДУ – "Знамя юности" (02.10); БелаПАН (05.10); naviny.by (05.10); БелТА (05.10); tut.by (05.10; 06.10); Мінск-новости (06.10); sb.by ("СБ-Беларусь сёння", 06.10); "Народная газета" (08.10); "Вечерний Минск" (07.10); "Настаўніцкая газета" (10.10; 13.10).

Круглы стол "Інавацыйныя падыходы ў падрыхтоўцы эканамічных кадраў у Рэспубліцы Беларусь ва ўмовах сусветнага фінансава-эканамічнага крызісу" – "Рэспубліка" (01.10).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

3 ЖЫЦЦЯ РЭДАКЦЫІ

ГАЗЕТА БДУ – КАШТОЎНАЯ ТВОРЧАЯ МАЙСТЭРНЯ

Сёлета спаўняецца 80 гадоў газеце “Універсітэт”

Карані газеты БДУ, як кажучу ў такіх выпадках, губляюцца ў глыбіні гісторыі. Летаніс універсітэцкага перыядычнага друку распачала ў 1922 г. газета “Голас рабфакаўца”, пасля на розных факультэтах выходзілі “Беларускі студэнт”, “Голас студэнта” і інш. Але сапраўдная агульнаўніверсітэцкая газета, наводле нашых гісторыкаў, пачала выходзіць з лістапада 1929 г. пад назвай “Ленінскім шляхам”. У 1931-1947 гг. універсітэцкая шматтыражка выходзіла пад назвамі “За пралетарскія кадры”, “За сталінскія кадры”. З 1955 г. яна называлася “Беларускі ўніверсітэт”, а з 2006 г. – “Універсітэт”.

кую біяграфію ў нашай газеце, потым быў рэдактарам “Чырвонай змены”, міністрам інфармацыі РБ і паслом Беларусі ў Чэхіі. Мікалай Дубовік, які таксама пачынаў у нашай газеце, зараз адказны сакратар “Рэспублікі”. Ірына Советкіна, наш ранейшы адказны сакратар, сёння ўзначальвае прэс-цэнтр Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу. Сяргей Плыткевіч, які быў нашым рэдакцыйным фатографам, цяпер вядомы выдавец кнігі, газеты “Туризм и отдых”, цудоўны фотамайстра. Усім ім (а гэта дзiesiąткі імёнаў!) у прафесійным станаўленні дапамагла праца ва ўніверсітэцкай прэсе.

У часы рэдактарства Васіля ВАРАБ'ЁВА “Беларускі ўніверсітэт” “прагрэмеў” на ўвесь Савецкі Саюз, калі ў 1982 г. на Выставе дасягненняў народнай гаспадаркі СССР быў прызнаны найлепшай студэнтскай газетай. У тым жа годзе выданне БДУ было ўзнагароджана ганаровай граматай Вярхоўнага Савета БССР. Сёння Васіль Пятровіч працуе загадчыкам кафедры сацыялогіі журналістыкі, з’яўляецца заслужаным журналістам Беларускага саюза журналістаў, “Выдатнікам адукацыі”, “Выдатнікам друку”, за падрыхтоўку журналісцкіх кадраў ўзнагароджаны медалём Францыска Скарыны і можа не толькі ўспомніць цікавыя моманты з жыцця газеты, але і нешта параіць і падказаць. Прапануем вам інтэрв’ю з ім.

– Як удалося ўніверсітэцкаму выдадні дабіцца прызнання на такім высокім узроўні?

– Газета “Беларускі ўніверсітэт” у той час стала творчай майстэрняй не толькі для студэнтаў і выпускнікоў факультэта журналістыкі, гістфака і філфака, але і для студэнтаў-прыродазнаўцаў. Карэспандэнцкія пункты меліся на кожным з дванаццаці факультэтаў і налічвалі каля 80 журналістаў-аматараў. У кожны карпункт уваходзілі некалькі студэнтаў з “роднага” факультэта і абавязкова адзін-два студэнты з журфака. Ад іх рэгулярна атрымлівалі інфармацыю. Факультэцкія карпункты аб’ядноўваліся ва ўніверсітэцкі прэс-цэнтр. Такая сістэма арганізацыі дазваляла малакоўскаскай рэдакцыі кіраваць буйной сеткай пазаштатных карэспандэнтаў. Штотыдзень на пасяджэнні прэс-цэнтра абмяркоўвалі папярэдні нумар газеты, выслухоўвалі меркаванні наконт матэрыялаў, дазвалялі пра рэакцыю чытачоў. Студэнты паведамлялі пра блізкія падзеі. Такім чынам сумесна планаваўся кожны нумар. Вядома, падбіраць такіх апантаных журналісцкай справай студэнтаў было нялёгка. Дапамагалі ў гэтым традыцыйныя канферэнцыі чытачоў на факультэтах, на якіх мы давалі своеасаблівыя справаздачы і знаходзілі новых аўтараў. Ладзілі таксама паходы ў групы, дэканаты, на кафедры, абменьваліся думкамі з грамадскімі арганізацыямі.

Адна справа, калі ў рэдакцыю прыходзіць студэнт факультэта журналістыкі з новай тэмай. Іншая – калі са сваімі прапановамі звяртаецца студэнт або выкладчык з радыёфізічнага або матэматычнага факультэтаў. У такой сітуацыі рэдактар становіцца і настаўнікам, і крытыкам, і метадыстам, і натхняльнікам... Бо часта даводзілася дапамагаць афармляць думкі ў газетны радок, вучыць выкладаць свой погляд на паперы. Назаву людзей, якім гэта ўдавалася рабіць без асаблівай “апекі” з боку рэдактара. Напрыклад, Юрый Варатніцкі, тады студэнт радыёфізічнага факультэта, стаў нашым актыўным аўтарам на ўсе пяць гадоў навучання, таму што ў яго было “пастаўлена пярэ” і цікавасць да журналістыкі. Зараз ён загадвае кафедрай, з’яўляецца дырэктарам Цэнтра інфармацыйных тэхналогій БДУ. Аляксандр Шыбут, тады студэнт мехмата, ледзь не ў кожным нумары выступаў як на праблемах штаба працоўных спраў універсітэта, які ён узначальваў, так і распавядаў пра факультэцкае жыццё. І сёння, няхай яны не сталі журналістамі, але рэалізаваліся як цікавыя выкладчыкі і кіраўнікі.

Праз “Беларускі ўніверсітэт” прайшлі і многія вядомыя зараз журналісты. Так, Уладзімір Бельскі, які пачынаў сваю журналісц-

кую біяграфію ў форме ўсё той жа дыскусіі. Шмат пытанняў могуць быць абмеркаваны і студэнтамі, і выкладчыкамі ў зычлівых абставах – на старонках газеты: пачынаючы ад розных метадычных, вучэбных, навуковых аспектаў і заканчваючы побытавымі, маральна-этычнымі праблемамі. З пачатку існавання журналістыкі і да гэтага часу згаданыя тры метады застаюцца ўніверсальнымі і дзейнымі. Толькі іх трэба выкарыстоўваць мета-скаравана і рэацыянальна, знаходзіць іх функцыянальны рэсурс у кожным канкрэтным выпадку з жыцця.

Справаздачная інфармацыя ўжо не крапае ні чытача, ні слухача, ні глядача. Да чытача сёння трэба знаходзіць падыход, выяўляць такі камунікатывны код, каб ён яго захапіў, зацікавіў. Трэба дабіцца эфекту шчырага, аб’ектыўнага апаведу пра факт, падзею, з’яву. Бо само слова “прапаганда” студэнцтва ўспрымае досыць насяржана. Лепш да моладзі звяртацца свядома і шчыра. Тады толькі атрымаецца размова па душах. І ваша публіцыстычнае майстэрства, журналісцкі прафесіяналізм будуць ацэнены.

– Наяўнасць уласнай газеты для ўніверсітэта?

– Мясцовая, то бок лакальная, інфармацыя вельмі патрэбная кожнаму чалавеку, які працуе ў пэўнай арганізацыі. Шматтыражка павінна садзейнічаць унутрыкалектыўнай камунікацыі. Больш за тое, яна абавязана выконваць функцыю выхавання карпаратыўнай культуры, карпаратыўнага патрыятызму: праца ладзіцца тады, калі ў арганізацыі, ведамстве, навучальнай установе ёсць разуменне агульных задач, пачуццё таварыскага (а не суперніцкага!) локця, узаемная падтрымка, прысутнічае своеасаблівы карпаратыўны дух. Калі ведаеш, у якім кірунку рухацца, тады і шматлікія праблемы вырашаюцца значна хутчэй. Уплыў на чытача шматтыражнай газеты можа быць больш дзейным і даходлівым, чым газеты нацыянальнага ўзроўню. Бо яна піша пра тое, што адбываецца побач, навідавоку і што непасрэдна датычыцца чытача. Вызначыць эфектыўнасць газеты вельмі проста. Калі ў рэдакцыю нясуць матэрыялы самі студэнты і выкладчыкі, калі ідуць і пытаюцца, ці выйшлі іх публікацыі, цікавацца жыццём рэдакцыі, – гэта якасны паказчык папулярнасці выдання.

– Якія сваімі якасцямі газета кранае сэрцы студэнтаў і выкладчыкаў БДУ?
– Да нас у рэдакцыю паступала шмат матэрыялаў, і не было ніякіх цяжкасцяў іх апрацаваць, згрупаваць і паставіць на паласу. Калі вы пагартаеце нумары тых гадоў, то ўбачыце, што газета была лагічна прадуманай. На яе старонках заўсёды прысутнічалі навіны, развагі, дыскусіі, і таму матэрыялы ішлі пад пастаяннымі рубрыкамі. І самае галоўнае – было пра што пісаць і дзеля каго пісаць. І будаўніцтва, і сумленнае ў студэнцкіх навуковых лабараторыях, у гуртках, і засяленне ў новыя інтэрнаты – усё гэта была важкая інфармацыйная нагода для журналістаў “Беларускага ўніверсітэта” і разам з тым давала падставу для зваротнай сувязі. Ніводзін нумар не выходзіў без рубрыкі “Газета выступіла. Што зроблена?” або “Па слядах нашых выступленняў”. Рэктарат заўсёды падтрымліваў вострыя публікацыі, дапамагаў абудзіць рэакцыю на месцах. Крытычныя выступленняў было нямала. З заўвагамі звярталіся на адрас не толькі студэнтаў, але і выкладчыкаў, а таксама да нядабрых гаспадарнікаў.

Ёсць тры выпрабаваны метады, якія могуць дапамагчы журналісту найбольш якава паказаць дзейнасць ВНУ: выхаванне на прыкладзе; палеміка па спрэчных момантах ў рабочым устаноў; нарашце, крытыка. Апошняя, зразумела, няўдзячная рэч і зусім не падобная да цукеркі, але вельмі неабходная, калі арганізм захварэў. Нельга пры гэтым гіпертрафіраваць толькі адзін з трох метадаў. Крытычнае слова можа даць станоўчы вынік, калі яно пада-

дух. Калі ведаеш, у якім кірунку рухацца, тады і шматлікія праблемы вырашаюцца значна хутчэй. Уплыў на чытача шматтыражнай газеты можа быць больш дзейным і даходлівым, чым газеты нацыянальнага ўзроўню. Бо яна піша пра тое, што адбываецца побач, навідавоку і што непасрэдна датычыцца чытача. Вызначыць эфектыўнасць газеты вельмі проста. Калі ў рэдакцыю нясуць матэрыялы самі студэнты і выкладчыкі, калі ідуць і пытаюцца, ці выйшлі іх публікацыі, цікавацца жыццём рэдакцыі, – гэта якасны паказчык папулярнасці выдання.

Гутарыла Ганна ЛАГУН
Фота Генадзя КРАСКОЎСКАГА

ДАВЕДКА

Газета “Універсітэт” – адно з найстарэйшых перыядычных выданняў Беларусі. 27 лістапада 1929 г. убачыў свет першы нумар агульнаўніверсітэцкай газеты “Ленінскім шляхам”. Уся шматгадовая гісторыя альма-матэр знайшла адлюстраванне на старонках выдання. Газета з’яўляецца пераёмніцай і захавальніцай навуковых, навучальных і культурных традыцый БДУ – флагмана айчынай вышэйшай школы.

Некалькі пакаленняў будучых пісьменнікаў і журналістаў прайшлі тут прафесійнае станаўленне. У газеце пачыналі творчы шлях вядомыя пісьменнікі і журналісты: П. Глебка, П. Броўка, М. Лужанін, В. Чанін, Р. Барадулін, М. Аўрамчык, Н. Гілевіч, Б. Сачанка, М. Мяцельскі і многія іншыя. Дапамагалі ў развіцці друкаванага органа нашай навучальнай установы Якуб Колас і Кандрат Крапіва. У розныя гады газету рэдагавалі Л. Абэцэдарскі, У. Сікорскі, А. Філімонаў, І. Навуменка, А. Лойка, Р. Булацкі, А. Воўк, М. Цікоцкі, В. Кулажанка, П. Сіліванчык, М. Іоська, А. Ніколенка, В. Вольскі, А. Дзераш, В. Вараб’ёў, М. Загорская, Т. Казак.

У 1982 г. газета “Беларускі ўніверсітэт” ўзнагароджана Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета БССР, неаднаразава з’яўлялася пераможцам рэспубліканскіх конкурсаў на найлепшае асветленае моладзевая тэматыка ў прэсе.

Якасна новы этап у жыцці газеты БДУ пачаўся ў 2006–2007 гг. “Універсітэт” прызнаваўся “Найлепшай студэнтскай газетай” на VI Міжнародным фестывалі моладзевай прэсы “Нацискай на RECORD”, які прайшоў у верасні 2007 г. на Украіне, і атрымаў дыплом за “Найлепшую інтэрнэт-версію” у конкурсе журналісцкага майстэрства на III Міжнароднай “Зімой школе журналістыкі” ў лютым 2008 г. У маі 2009 г. выданне БДУ “Універсітэт” стала пераможцам V Нацыянальнага конкурсу друкаваных сродкаў масавай інфармацыі “Залатая літара” ў намінацыі “Найлепшая шматтыражная газета”.

Байцам – граматы, Штабу – падзяка

Па добрай традыцыі ўжо трэці год БДУ праводзіць урачыстае закрыццё працоўнага семестра менавіта там, дзе працавалі студэнцкія атрады нашага ўніверсітэта.

8 кастрычніка з 14.00 да 16.00 у канферэнц-зале шматпрофільнага культурна-спартыўнага комплексу "Мінск-Арэна" прайшло ўрачыстае падвядзенне вынікаў праграмы "Працоўнае лета – 2009" Белдзяржуніверсітэта.

На дадзеным мерапрыемстве 16 найлепшых удзельнікаў студэнцкіх атрадаў былі ўзнагароджаны граматамі БДУ.

Рэктар акадэмік Сяргей Абрамеўка павіншаваў тых, хто вылучыўся, а таксама распавёў пра свой будаўнічы досвед у студэнцкія гады. Ад мінскага гарадскога камітэта ГА "БРСМ" і аддзела па справах моладзі Мінгарвыканкама выступілі Алена Хадыка і Віталь Брэль. За вялікі ўнёсак у арганізацыю часовай занятасці студэнцкай моладзі Маскоўскага раёна г. Мінска ў рамках трэцяга працоўнага семестра "Лета – 2009" прадстаўніком раённай адміністрацыі сталіцы Уладзімірам Антончыкам штабу працоўных спраў БДУ была ўручана Падзяка аддзела па справах моладзі. Па заканчэнні мерапрыемства для ўдзельнікаў была арганізаваная аглядная экскурсія па веладроме МКСК "Мінск-Арэна".

Дзмітрый ЛЕБЕДЗЬ, начальнік ШПС БРСМ БДУ

СВЯТЫ

Мы – мытнікі!

Студэнцкае жыццё нельга ўявіць без вясёлых і яркіх традыцый. Існуюць яны і на аддзяленні мытнай справы факультэта міжнародных адносін. Тут штогод у верасні праходзіць тыдзень кафедры мытнай справы, прымеркаваны да гадавіны яе стварэння і прафесійнага свята беларускіх мытнікаў, якое адзначаецца 20 верасня.

Галоўны натхняльнік мерапрыемства – загадчык кафедры дацэнт Віктар Астрога, разам з прафесарам А. Сіроцкім, дацэнтам У. Ляхоўскім, Т. Цехановіч і групай студэнтаў-актывістаў на чале з А. Палікоўскай.

У першы дзень цікавасць студэнтаў усяго факультэта выклікала выстава "Мытная служба ў барацьбе з кантрабандай". Студэнты аператрада ФМА прадэманстравалі муляжы месцаў утойвання кантрабанды наркатыкаў, каштоўнасцяў, валюты і зброі. Прэзентацыя атрымалася настолькі цікавай, што яе падоўжылі.

На наступны дзень у факультэцкай бібліятэцы адбылася гутарка і прэзентацыя навучальнай і навуковай літаратуры па мытнай справе. Госцем стаў ветэран гродзенскай мытні, кавалер ганаровага медала Сусветнай мытнай арганізацыі вядомы гісторык В. Саяпін, які выступіў з лекцыяй на тэму "Мытная гісторыя – гісторыя патрыятызму".

Шчыры інтарэс у аўдыторыі выклікала папулярная лекцыя дацэнта А. Урбановіча пра "сакрэты" выкарыстання мытнікамі псіхалогіі. У гэты ж дзень першакурснікі ўпершыню наведалі Цэнтральны музей мытнай службы Беларусі.

Асаблівае месца ў святочных мерапрыемствах заняла цырымонія прысвячэння першакурснікаў у студэнты-мытнікі. Пасля шматлікіх віншаванняў і клятвы старэйшыя

таварышы ўручылі ім нагрудныя знакі аддзялення мытнай справы. Пасля быў паказаны канцэрт, на якім глядачы змаглі ўбачыць і пачуць акарабачныя эцюды, песні, палыманыя танцы і вясёлыя жарты КВЗ у выкананні ўсіх студэнтаў аддзялення.

Напрыканцы было праведзена ўрачыстае пасяджэнне кафедры мытнай справы сумесна з вучоным саветам факультэта і гасцямі. Дэкан прафесар В. Шадурыскі павіншаваў калектыв са святам. Затым адбылася гумарыстычная прэзентацыя кафедры і прайшоў студэнцкі міні-канцэрт. Падчас яго пры сцягу мытных органаў нашай дзяржавы стаяла "ганаровая вярта" з ліку студэнтаў аператрада.

Несумненна, свята атрымалася. Наперадзе новыя мерапрыемствы, якія спрыяюць набыццю студэнтамі найлепшых якасцяў беларускага мытніка.

Дацэнт Віктар АСТРОГА, загадчык кафедры мытнай справы

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Пераканаўчай перамогай нашых студэнтаў завяршыліся XII чвэрцьфінальныя спаборніцтвы Заходняга рэгіёна каманднага чэмпіянату свету па праграмаванні сярод студэнтаў універсітэтаў, якія прайшлі 14 кастрычніка на базе БДУ. Выступалі 48 камандаў з 21 універсітэта Беларусі, Латвіі, Літвы, Эстоніі і Калінінградскай вобласці Расіі.

ІТ-ГЕГЕМОНИЯ БДУ

Па выніках чвэрцьфіналу першыя чатыры месцы занялі каманды БДУ, далей размясціліся каманды БДУІР, Гомельскага дзяржуніверсітэта, Дзяржаўнага ўніверсітэта імя Э. Канта з Калінінграда, дзве каманды Латвійскага ўніверсітэта. Замкнула дзесятку пераможцаў спаборніцтваў яшчэ адна (пятая) каманда студэнтаў БДУ. Удзельнікам турніру было прапанавана 12 задач, якія неабходна было вырашыць на працягу 5 гадзін асноўнага тура спаборніцтваў. Тэсціраванне студэнцкіх праграм праводзілася аўтаматызаванай сістэмай у рэальным часе і адразу адлюстроўвалася ў пракале.

Сёлета Заходняму рэгіёну было вылучана 14 пучэвак на паўфінальныя спаборніцтвы чэмпіянату свету, якія адбудуцца ў лістападзе ў Санкт-Пецярбургу. Па правілах, асаднага ўніверсітэта на паўфінальныя спаборніцтвы могуць паехаць не больш за дзве каманды, за выключэннем БДУ, які за свае шматгадовыя дасягненні атрымлівае яшчэ дадатковую квоту.

Такім чынам, ад Заходняга рэгіёна на паўфінальных спаборніцтвах чэмпіянату свету па праграмаванні будуць выступаць: 3 каманды ад БДУ, па 2 каманды ад БДУІР, Латвійскага ўніверсітэта, Дзяржуніверсітэта імя Э. Канта (Калінінград), універсітэта г. Тарту і па 1 камандзе ад Гомельскага дзяржуніверсітэта, Тэхнічнага ўніверсітэта Каўнаса і ўніверсітэта з Вільнюса. Усе яны разам з наймацнейшымі камандамі ўніверсітэтаў Расіі, Грузіі, Арменіі, Азербайджана, Казахстана і інш. (каля 200 камандаў) будуць змагацца за права выхаду ў фінал каманднага чэмпіянату свету па праграмаванні сярод студэнтаў ВНУ, які пройдзе ў пачатку 2010 г. у Харбіне (КНР). Прычым на фінальных спаборніцтвах можа паехаць толькі 1 найлепшая каманда ад ВНУ.

Кірыл ШОПІК

ВІНШУЕМ!

ПАЧЫНАЛЬНИЦА ДЫНАСТЫІ

Нядаўна адзначыла юбілей доктар юрыдычных навук прафесар Таісія ДОЎНАР.

Таісія Іванаўна працуе на юрыдычным факультэце Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта з 1973 г. У 1986 г. яна абараніла ў Ленінградзе кандыдацкую дысертацыю на тэму "Пераемнасць у канстытуцыйным будаўніцтве Беларускай ССР", а ў 1997 г. – доктарскую дысертацыю на тэму: "Развіццё агульназемага права Беларусі ў XV-XVI стст.". У 1988 г. стала дацэнтам, а ў 1998 г. – прафесарам кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права юрыдычнага факультэта.

Яе навуковы інтарэс – праблемы гісторыі дзяржавы і права Беларусі. У сваіх працах Таісія Іванаўна раскрывае тэндэнцыі і этапы развіцця феадалнага права Беларусі, паказвае асаблівасці рэформаў (судовай, адміністрацыйна-тэрытарыяльнай і інш.) і кваліфікацыі заканадаўства ў XVI ст., падкрэслівае адметнасць прававой гісторыі Беларусі, даволі высокі ўзровень прававой культуры ў феадалны перыяд, узаемасувязь тэндэнцый у праве Беларусі з агульнаеўрапейскім працэсам эвалюцыі права. Асобныя навуковыя працы прысвечаны гісторыі канстытуцыйнага, крымінальнага і грамадзянскага права.

Таісія Іванаўна Доўнар з'яўляецца членам вучонага савета Інстытута дзяржавы і права НАН Беларусі, членам двух саветаў па абароне доктарскіх і кандыдацкіх дысертацый, вучоным сакратаром юрыдычнага факультэта БДУ.

Яна аўтар звыш 200 прац навуковага і вучэбна-метадычнага характару, у ліку якіх курс лекцый, пяць манаграфій і дзесяць вучэбных дапаможнікаў. У свой час прыма-ла ўдзел у падрыхтоўцы "Юрыдычнага энцыклапедычнага слоўніка", энцыклапедычнага даведніка "Мысліцелі і асветнікі Беларусі", "Энцыклапедыі гісторыі Беларусі" (Т. 1-6). Таісія Іванаўна – адна з аўтараў і перакладчыкаў энцыклапедычнага выдання "Статут Вялікага княства Літоўскага 1588" (1989).

Яе ведаюць не толькі як выкладчыка, уважлівага да студэнтаў і калега, але і як энергічную жанчыну і класічную маці. Сваім дзецям яна пастаралася прывіць павагу да юрыспрудэнцыі. Дачка выкладае на тым жа факультэце, кандыдат юрыдычных навук. Сын працуе адвакатам. А ўнучка паступіла на першы курс юрфака.

Для Таісіі Іванаўны гісторыя – гэта экскурс у мінулае, каб знайсці там найбольш каштоўнае для будучыні. Яна кажа, што выкладае не толькі правазнаўства, а лічыць сваім абавязкам навучыць студэнтаў гуманнасці і справядлівасці. На яе думку, будучыя юрысты павінен усе свае сумненні трактаваць на карысць людзей і не верыць у віноўнасць чалавека.

Па яе словах, такому добраву стаўленню яе навучыў прафесар Юсіф Юхо, легендарная асоба на юрыдычным факультэце. Цяпер на гэта павінна арыентаваць яна.

Калектыв кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права

АБ'ЯВЫ

НДІ ПРЫКЛАДНЫХ ПРАБЛЕМ МАТЭМАТЫКІ І ІНФАРМАТЫКІ

аб'яўляе конкурс на замяшчэнне пасады **СТАРШАГА НАВУКОВАГА СУПРАЦОЎНИКА** НДЛ матэматычных метадаў абароны інфармацыі.
Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.
Адрас: г. Мінск, пр. Незалежнасці, 4, к. 702, НДІ ППМІ, тэл. 209-51-04.

ДЗЯРЖАЎНЫ ІНСТЫТУТ КІРАВАННЯ І САЦЫЯЛЬНЫХ ТЭХНАЛОГІЯў БДУ

аб'яўляе конкурс на замяшчэнне пасады: **ДАЦЭНТА** кафедры эканомікі і кіравання бізнэсам.
Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.
Адрас: г. Мінск, вул. Шпалерная, 7, ДЗІКСТ, тэл. 306-00-28.

У новай экіпіроўцы спрытней

Па задуме ў ноч з 13 на 14 кастрычніка ў выніку аварыі на станцыі Інстытут культуры з пашкоджаных чыгуначных цыстэрнаў вылілася да 80 тон сернай кіслаты. Пры змене напрамку ветру была небяспека пападання аб'ектаў БДУ на праспекце Незалежнасці, 4, вуліцах Бабруйскай, 5а, 7, 9, Ленінградская, 8, 14 і 16 у зону дзеяння шкодных рэчываў.

Гэту інфармацыю атрымалі ў 6.55 з Маскоўскага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях. Пасля чаго начальнік грамадзянскай абароны БДУ рэктар Сяргей Абламейка загадаў даць сігнал "Аб'яўлены збор" у адпаведнасці з інструкцыяй па апавяшчэнні. Так пачаліся комплексныя вучэнні сіл і сродкаў ГА БДУ, якія праводзяцца раз у тры гады. Мэта такіх мерапрыемстваў – высветліць гатоўнасць адпаведных падраздзяленняў да ліквідацыі аварыі, катастроф і стыхійных бедстваў тэхнагеннага, прыроднага, біялагічнага і экалагічнага характару. Грамадзянская абарона БДУ на сёння складаецца з санітарных дружных геаграфічнага, філалагічнага і біялагічнага факультэтаў, групы аховы грамадскага парадку фізічнага і ваеннага факультэтаў, групы і 2 звёнаў па абслугоўванні абарончых збудаванняў, звяна сувязі, паста радыяцыйнай і хімічнай разведкі, пункта выдачы сродкаў індывідуальнай абароны і перасоўнага пункта харчавання. Акрамя практычных заняткаў, са студэнтамі былі арганізаваны тэарэтычныя заняткі ў спецыяльным класе, што знаходзіцца ў адным з абарончых збудаванняў па вуліцы Бабруйскай, 9. Напярэдадні комплексных вучэнняў гэты

клас быў аснашчаны кампутарнай і мультымедынай тэхнікай, што садзейнічала засваенню ведаў. Да ўсяго, санітарная дружная геафака, найлепшая ў БДУ, узяла ўдзел у вучэннях грамадзянскай абароны Маскоўскага раёна сталіцы. І атрымала падзяку ад старшыні раённай адміністрацыі за зладжаныя і ўпэўненыя дзеянні ў аварыйна-выратавальных і іншых неадкладных работах па ліквідацыі вынікаў тэарэтычнага акта на масавым аб'екце. Дарэчы, на вучэнне санітарныя дружны ўніверсітэта прыбылі ў новай экіпіроўцы: набытыя сучасныя санітарныя сумкі для медыцынскай дапамогі, шчыт-насілкі, спецвопратка і новыя індывідуальныя сродкі абароны. Супрацоўнікі і студэнты нашай ВНУ сёлета вельмі добра падрыхтаваліся да згаданых мерапрыемстваў.

Ганна ЛАГУН

Адкрыты чэмпіят Студэнцкага гарадка па валейболе ў мужчын прайшоў 12 кастрычніка сярод 7 камандаў. У напружанай барацьбе перамогу атрымала каманда інтэрната № 3.

***

Да выдатнага свята – Дня маці быў прымеркаваны 14 кастрычніка шэраг мерапрыемстваў. У інтэрнаце № 6 ладзілася выстава "Маці – праз стагоддзі", у інтэрнаце № 10 адбылася святоточная праграма "Маці і гэта ў нас", а ў інтэрнаце № 2 – конкурс-гульні "Наша маці лепшая за ўсіх". 15 кастрычніка святоточную праграму "Самая выдатная з жанчын – жанчына з дзіцем на руках" паказала літаратурна-музычная гасцёўня "Натхненне".

***

З 19 па 23 кастрычніка ў інтэрнатах Студэнцкага гарадка прайшла акцыя "Эканомія і ашчаднасць: уклад кожнага", скіраваная на фарміраванне ў жыхароў навыкаў эканоміі і ашчаднага выкарыстання матэрыяльных і энергетычных рэсурсаў. Стэнды ўсіх інтэрнатаў былі ўпрыгожаны адпаведнымі агітацыйнымі плакатамі, якія тлумачылі: эканомія – справа не толькі дзяржаўнага маштабу, але і неабходны элемент нашага паўсядзённага жыцця.

***

Традыцыйны конкурс "Кулінарны паядынак" адбыўся 21 кастрычніка. Ужо ў чацвёрты раз каманды васьмі інтэрнатаў БДУ высвятлялі, хто ж лепш валодае кулінарным майстэрствам. Аднак важным крытэрыем канчатковай ацэнкі быў не толькі смак той або іншай стравы, але і тое, наколькі творча яна была прадстаўлена. Падрабязней пра конкурс чытайце на сайце Студгарадка www.studgorodok.bsu.by.

***

22 кастрычніка Студэнцкі гарадок арганізаваў сустрэчу студэнтаў з вядомым скульптарам, членам Саюза мастакоў Беларусі Уладзімірам Жбанавым, аўтарам шматлікіх знакамітых прац у жанры гарадской скульптуры.

***

Турыстычная экскурсія па маршруце "Крэва – Баруны – Гальшаны – Ліда" адбылася 24 кастрычніка. Студэнты займелі выдатную магчымасць не толькі адпачыць, але і пазнавальна правесці вольны ад вучобы час.

Паводле інфармацыі Студгарадка БДУ

У ВОЛЬНЫ ЧАС

Уладальнікі Гран-пры фестывалю – тэатр БДУ "На балконе"

ПЕРШЫЯ ГУКІ

Пачалося ўсё з традыцыйнай прома-акцыі "100 жаданняў": едучы ў адмысловым аўтобусе, студэнцкія калектывы ўдзельнікі фестывалю мелі магчымасць пазнаёміцца не толькі адзін з адным, але і з горадам, жыхароў якога пасля заўважлі амаль тыдзень. Пачаўшы свой шлях ад велічнай Нацыянальнай бібліятэкі, яны дабрадзіліся да Кастрычніцкай плошчы, дзе каля галоўнага ўваходу Палаца прафсаюзаў чакалася цырымонія адкрыцця фестывалю. Па прыбыцці галоўных персанажаў загуляла музыка – пачалася ўрачыстая частка.

Вядучыя мерапрыемства – дырэктар фестывалю, намеснік начальніка УСК Кацярына Саладуха і галоўны рэжысёр фестывалю, мастацкі кіраўнік тэатра БДУ "На балконе" Сяргей Турбан для зручнасці гасцей прамаўлялі на беларускай і англійскай мовах.

Кветкі, павятраныя шары, заварожаныя твары людзей і нават надвор'е – усё гэта дапамагала не толькі зразумець, але і адчуць на сабе слоган фестывалю: "Калі спраўджаюцца мары". Старшыня аргкамітэта фестывалю рэктар БДУ Сяргей Абламейка павітаў удзельнікаў мерапрыемства і абвясціў фестываль адкрытым. Пасля Сяргей Уладзіміравіч разам з прарэктарам Уладзімірам Суворавым і начальнікам упраўлення па справах культуры Уладзімірам Макаравічам урачыста адчынілі чароўны куфар. Прайшоўшы па зорнай дарожцы, кожны калектыву клаў у яго канверт з творчымі жаданнямі. Тэрмін іх здзяйснення – тыдзень, акурат на час фестывалю. А марыць ім і сапраўды было пра што...

Паколькі фестываль шосты, то і галоўны прызоў было столькі ж. Іх шчаслівых уладальнікаў вызначала міжнародная журы. І толькі лёс найгалоўнейшага прыза – Гран-пры фестывалю – адданы на водкуп гледачоў.

НАПАЎНЕННЕ

Жыццё фестывалю сапраўды было насычаным і цікавым. Кожны дзень і вечар каля дзвярэй Ліцэя БДУ і Палаца прафсаюзаў збіраліся натоўпы моладзі, якая прагнула ўбачыць хаця б адзін з 22 спектакляў тэатральных калектываў з Беларусі, Расіі, Англіі, Бельгіі, Латвіі, Мексікі, Сербіі, Германіі, Грэцыі, Ірана, Польшчы, Алжыра, Турцыі, Эстоніі, Літвы, Славеніі. Усяго каля 300 удзельнікаў!

Да таго ж, сёлета ладзіліся новыя праекты: "МоноК" і «Koufar-to-Stage».

Першы з іх, «МоноК», паказваў спектаклі ў жанры «манадрама». Дзве пастаноўкі паспрабавалі адлюстраваць два светабачанні, дзве думкі. Мужчынскую маляваў Тэатр Анаталійскай тэатральной асацыяцыі (Турцыя) у спектаклі «Чаму...!». Жаночую – Сілезскі тэхналагічны ўніверсітэт з Глівіцы (Польшча) у «Голай бабе».

Куфар застаўся на радзіме,

бо дастаўся народнаму студэнцкаму тэатру БДУ "На балконе"

З 28 верасня па 3 кастрычніка атаквае залы Палаца прафсаюзаў і Ліцэя БДУ поўніліся галасамі шматлікіх моў. Бо менавіта ў гэты час праходзіў VI Міжнародны студэнцкі фестываль "Тэатральны куфар", які ладзіць упраўленне на справах культуры БДУ.

«Koufar-to-Stage» заснаваны на абмежаваных двух пэўных калектываў дзеля развіцця культурнага супрацоўніцтва і ўмацавання творчых сувязяў, набытых на фестывалі. Так, Калеў Куду, рэжысёр студэнцкага тэатра ТУТ Універсітэта г. Тарту (Эстонія) паставіў з калектывам БДУ "На балконе" спектакль "Лізавета Бам", а рэжысёр нашага тэатра Сяргей Турбан, у сваю чаргу, ажыццявіў пастаноўку "Жартаў пра каханне" з эстонскімі акцёрамі.

Значнае месца адведзена майстар-класам разнастайнай тэматыкі: пластыка (Сяргей Палянак, Украіна), імправізацыя (Лейф Оосан, Швецыя) і пастаноўка голасу (Нік Лізасо, Філіпіны). Абмен досведам, удадасканаленне акцёрскага майстэрства, павышэнне ўзроўню адукаванасці, духоўнае ўзбагачэнне – усё гэта на вялікую карысць маладым служкам Мельпамены!

ВАЧЫМА ДЫРЭКТАРА

Кацярына Саладуха адзначыла, што ў сёлётым фэсце яна асабліва адчула атмасферу прывязнасці, сяброўскасці: "Хачу падкрэсліць слова "сяброўства". Таму што настолькі ўдзельнікі сталі блізкія адзін аднаму і настолькі жыва яны адгукаліся на ўсе нашыя прапановы па збліжэнні, што мы проста сталі адной сям'ёй! Нельга не адзначыць і яшчэ адну рысу гэтага фэсту – эксперымент. З нашага дэвізу "Традыцыя. Пошук. Эксперымент" сёлета я ўсё-такі вылучыла б апошняе слова. Гэта сапраўды быў сучэльны эксперымент. Над стыліямі, над жанрамі. Над публікай. На майстар-класах. Відовішчна!

Быў нават эксперымент і для нас саміх – новы дыскусійны клуб. Мы доўга меркавалі зрабіць яго, але ўсё сумняваліся. Сёлета паспрабавалі, і ён атрымаўся! Таму будзе працяг, бадай, толькі трошкі нешта зменім. У наступным годзе мы плануем новы праект, які будзе звацца "Майстры сцэны": пачнём паказваць адзін прафесійны спектакль. Напрыклад, у суботу ў якасці гасцям."

ФІНІШНАЯ ПРАМАЯ

Студэнцкі тэатры настолькі захапілі гледача, што тыдзень фестывалю пралацці незаўважна. Вось і занавес, на сцэну ізноў выйшаў рэктар БДУ Сяргей Уладзіміравіч Абламейка. На дзвюх мовах ён падзякаваў калектывам за цудоўны час і запрасіў прыязджаць у Беларусь на будучы "Куфар". Пасля выступілі танцавальныя калектывы БДУ "Літарынка" і "Крыжачок".

І вось кульмінацыя фестывалю – узнагароджанне.

Спачатку журы ўручыла 4 спецыяльныя прызы. "За мастацтва, якое аб'ядноўвае Чалавека і Прыроду, за далікатнае стаўленне да свету, добрае пацуццё" быў узнагароджаны народны студэнцкі драматычны тэатр БДУ "На балконе". "За дызайн і касцюмы" быў адзначаны тэатр "С2РQ" (Германія). "За пластычнае вырашэнне спектакля" – тэатр "Сакраментум" (Расія). "За жаночы ансамбль" узнагароджаны тэатр "Sayeh" (Іран).

І самае галоўнае. У намінацыі "Найлепшая мужчынская роля" перамога Яўгена Фомчанкаў за спектакль "Салдацікі" з незалежнай тэатр-студыі "Зеркало" (Беларусь). Спектакль "Цень" тэатра-студыі "Палепе" (Літва) дапамог Арнасу Пяткевічусу перамагчы ў намінацыі "Найлепшая мужчынская роля другога плана", а Расы Крысчэўнайтэ – у "Найлепшай сцэнаграфіі". Яшчэ два прызы адправіліся ў Незалежную тэатральную кампанію UWE за спектакль "Шкада, што яна блудніца" (Вялікабрытанія): "Найлепшую жаночую ролю" выканалі Джэсіка Харыет Бэйлі, а другога плана – Вікторыя Эмілі Обры-Рыс. "Найлепшай рэжысурай" быў прызнаны спектакль "Урок" Акадэмічнага тэатра "Branko Kršanović" (Сербія) Уладзіміра Цвейча.

Уладальнікамі ж Гран-пры фестывалю "Тэатральны куфар-2009" гледачы выбралі Народны студэнцкі драматычны тэатр БДУ "На балконе" за пастаноўку "Зімы не будзе".

Напрыканцы слова ўзяла старшыня журы Вольга Галахава: "Я віншую ўсіх нас. І заклікаю тых, хто ўдзельнічаў у конкурсе і не перамог, не адчайвацца. Той жа Аль Пачына 5 разоў не атрымаў "Оскара". Але ўсе ведаюць Акцэра і зусім не памятаюць чальцоў Кінаакадэміі, якія яго абмінулі ўвагай. Усё ў вас наперадзе!" Пахваліла яна і беларускага гледача: "Калі б у журы была магчымасць даць самы-самы приз, то мы б з калегамі аддалі яго студэнцтву мінскага ўніверсітэта і наогул моладзі, якая была ў гэтыя дні на паказах. Фантастычна, што спектаклі ішлі пры поўных залах. З такой падтрымкай тэатр будзе жыць, развівацца і квітнець!"

Пад нязмоўклывы апладысменты вядучыя зачынілі сімвалічны куфар. Але толькі да наступнага года!

Марына САВІЦКАЯ
Фота Яўгена ПАМЫТКІНА

